

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1163

Vragen van het lid **Van Bommel** (SP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *een luchtaanval in Jemen* (ingezonden 30 december 2013).

Antwoord van Minister **Timmermans** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 11 februari 2014)

Vraag 1

Bent u bekend met de luchtaanval twee weken geleden in Jemen waarbij mensen die op weg waren naar een bruiloftsfeest zijn omgekomen?¹ Kunt u bevestigen dat bij deze aanval vooral burgers zijn gedood?

Antwoord 1

Het kabinet is bekend met de luchtaanval in Jemen van december 2013, waarbij 12 tot 16 burgers zouden zijn gedood en 14 tot 22 burgers gewond zouden zijn geraakt.

Vraag 2

Is het juist dat Jemenitische autoriteiten beweren dat Al Qaida leden doelwit waren van deze aanval?² Indien neen, wat zijn dan de feiten? Kunt u bevestigen dat vermeende Al Qaida leden zijn gedood?

Antwoord 2

Het doelwit zou Shawqi Ali Ahmad al-Badani zijn geweest, het vermeende brein achter de terreurdreiging ten aanzien van Westerse ambassades in de zomer van 2013. Al-Badani zou echter zijn ontsnapt. Voor zover bekend, waren alle bij de aanval omgekomen burgers bruiloftsgasten.

Vraag 3

Werd de aanval uitgevoerd door middel van een Amerikaanse drone? Indien ja, hebben de Jemenitische autoriteiten hier toestemming voor gegeven? Indien neen, hoe werd deze aanval dan uitgevoerd? Wie is verantwoordelijk voor deze aanval?

¹ Yemen: Death of 15 civilians in airstrike underscores serious lack of accountability, <http://www.amnesty.org/en/news/yemen-death-15-civilians-airstrike-underscores-serious-lack-accountability-2013-12-13>, 13 december 2013.

² Yemen's Parliament Approves Non-Binding Ban On Drone Strikes, <http://www.ibtimes.com/yemens-parliament-approves-non-binding-ban-drone-strikes-1509556>, 16 december 2013.

Antwoord 3

Het kabinet beschikt niet over de gevraagde specifieke feitelijke informatie over deze operatie.

Vraag 4

Kunt u aangeven of één of meer van de gedode individuen in een eerlijk proces zijn veroordeeld voor een crimineel feit dan wel dat zij ergens van werden beschuldigd?

Antwoord 4

Zie antwoord op vraag 3.

Vraag 5, 6, 7 en 8

Bent u bereid bij de Jemenitische en Amerikaanse autoriteiten opheldering te vragen over de gedode individuen en of zij zijn veroordeeld of beschuldigd van criminele feiten, de precieze omstandigheden van de luchtaanval en wie er voor de aanval verantwoordelijk is? Indien neen, waarom niet?

Deelt u de mening dat het, ook naar de slachtoffers van de aanval toe, onacceptabel is als onduidelijk blijft wie er achter deze aanval zit? Indien neen, waarom niet?

Kunt u aangeven of u van mening bent dat deze aanval in lijn is met het internationaal recht? Kunt u uw antwoord toelichten?

Bent u van mening dat het beter is vermeende Al Qaida leden op te pakken in plaats van deze te doden? Bent u van mening dat de gedode bruiloftsgasten hadden kunnen worden opgepakt in plaats van gedood? Indien neen, waarom niet? Wat schrijft het internationaal recht op dit punt voor?

Antwoord 5, 6, 7 en 8

Het kabinet hecht aan transparantie over de inzet van drones, zoals uw Kamer eerder is gemeld (Kamerstuk 2013Z20815, ingezonden op 31 oktober 2013), en is voorstander van een onderzoek naar de feiten van deze luchtaanval. Het kabinet hecht tevens belang aan een strikte naleving van internationaal recht bij de strijd tegen terrorisme. Dat geldt uiteraard ook voor de inzet van bewapende drones. Als partner van Jemen zijn wij voortdurend in dialoog over stabiliteit, het tegengaan van radicalisering en het voorkomen van conflicten.

Het kabinet beschikt niet over de specifieke feitelijke informatie over deze aanval om een oordeel te kunnen vellen of deze aanval in lijn is met het internationaal recht.

Vraag 9

Bent u ermee bekend dat het parlement in Jemen heeft besloten om een verbod op te leggen op het gebruik van drones voor luchtaanvallen?³ Hoe beoordeelt u dit besluit? Welke gevolgen heeft dit voor de inzet van drones in Jemen?

Antwoord 9

Op 15 december heeft het parlement een aanbeveling gedaan aan de regering om een verbod op te leggen. Een dergelijke aanbeveling is niet bindend. Aangezien de aanbeveling niet bindend is, zijn de gevolgen voor de inzet van drones in Jemen nog onduidelijk.

Vraag 10

Deelt u de mening dat dit parlementaire besluit, maar ook de vele protesten tegen drones,⁴ erop wijzen dat er veel verzet in het land is tegen het Amerikaanse drone beleid? Wat is uw indruk van de steun onder de Jemenitische bevolking voor het Amerikaanse drone beleid? Kunt u uw antwoord toelichten?

³ Yemeni parliament in non-binding vote against drone attacks, <http://www.reuters.com/article/2013/12/15/us-yemen-drones-idUSBRE9BE0EN20131215>, 15 december 2013.

⁴ Zie onder meer: Stepped-up US drone strikes in Yemen spark massive protests, <http://rt.com/news/us-drone-strikes-yemen-protests-669/>, 19 augustus 2013.

Antwoord 10

Er zijn regelmatig demonstraties tegen het gebruik van drones en ook via sociale media en op muurschilderingen wordt uiting gegeven aan de onvrede over de aanvallen met drones. Tegelijk wenst een groot deel van de bevolking dat de autoriteiten Al-Qaeda in Jemen bestrijden. De steun onder de Jemenitische bevolking voor het Amerikaanse drone beleid laat zich daarom moeilijk duiden.

Vraag 11 en 12

Deelt u de mening dat veel Jemen experts dat het Amerikaanse drone beleid in Jemen eerder contraproductief werkt dan dat het de dreiging van Al Qaida in het land tegen gaat⁵ en kunt u bevestigen dat de omvang van Al Qaida in Jemen behoorlijk is toegenomen sinds de Verenigde Staten vier jaar geleden met targeted killing in het land begon?⁶ Kunt u aangeven welke ontwikkeling u in de laatste vier jaar ziet met betrekking tot de dreiging en het geweld die uitgaan van Al Qaida in Jemen?

Hoe verhoudt het Amerikaanse drone beleid zich tot het Nederlandse streven om in partnerland Jemen bij te dragen aan het voorkomen van conflicten, het verbeteren van de stabiliteit en het tegengaan van radicalisering? Deelt u mijn opvatting dat het Amerikaanse drone beleid dit streven ondermijnt? Indien neen, waarom niet?⁷

Antwoord 11 en 12

Het kabinet is begaan met de bevolking in Jemen, waarvan een groot deel gebukt gaat onder een voortdurende situatie van conflict en onveiligheid. De oorzaak daarvan ligt onder meer bij terroristische groeperingen, politieke instabiliteit en tribale conflicten. Daarnaast zijn de operaties tegen deze bewegingen door het nationale leger en de inzet van drones onderdeel van het conflict en dragen vanuit dat perspectief bij aan het gevoel van onveiligheid onder de bevolking. Er kan derhalve niet worden gesteld dat de inzet van drones contraproductief werkt.

Het kabinet ziet de aanwezigheid van Al-Qaeda in Jemen als een significante bedreiging van stabiliteit in de regio en daarbuiten. Dat neemt niet weg dat er naar een structurele en vreedzame oplossing gezocht moet worden in Jemen om een veilige situatie voor de bevolking te creëren. Nederland draagt daaraan bij door beleid gericht op stabiliteit, conflictpreventie en het voorkomen van radicalisering (bijvoorbeeld door het voorkomen van conflicten over schaarse waterbronnen). Het kabinet is het eens met het lid Van Bommel dat de voortdurende conflictsituaties in Jemen het bereiken van deze doelstellingen bemoeilijkt.

Vraag 13

Bent u bereid de aanval waarbij de bruiloftsgasten omkwamen te veroordelen, ervoor te pleiten dat de slachtoffers worden gecompenseerd en dat de daders worden vervolgd? Indien neen, waarom niet?

Antwoord 13

Zie antwoord op vraag 7. De Jemenitische regering heeft compensatie aangeboden, maar de twee sjeiks (van de 2 families van de trouwerij) zijn daarover nog in onderhandeling met de regering.

⁵ Yemen Policy Initiative, <http://pomed.org/wordpress/wp-content/uploads/2013/03/YPI-Letter-March-2013.pdf>, 26 maart 2013.

⁶ Gregory Johnsen on Yemen and AQAP, <http://www.lawfareblog.com/2012/11/gregory-johnsen-on-yemen-and-aqap/>, 16 november 2012.

⁷ Betrekkingen Nederland – Jemen, <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/betrekkingen-met-nederland/jemen>, bezocht op 19 december 2013.